

Proti fašizmu za pravice Slovencev za slovansko-italijansko bratstvo!

Tržaška federacija KPI proti prepovedi Palamare

Avtonomna tržaška federacija je naslovila na prebivalstvo naslednji proglas:

TRŽAČANI!

Vladni generalni komisar je za trideset dni prepovedal sleherno manifestacijo v javnih ali javnosti dostopnih krajih ter s tem zagrešil nedostopno kršitev demokratičnih pravic, potrjenih v republiški ustavi.

Komisarski diktat je bil izdan potem, ko so mogli poklieni hujskači, stari in novi fašisti, več dni zaporedoma podžigati nedostojno kampanjo hujskanja na šovinistično mržnjo, organizirati provokatorske izpade in izvajati nasilnosti pred očmi policije. Te akcije spadajo v okvir poskusov fašističnih ostankov, da ponovno uveljavijo staro zlonosno politiko proti demokraciji in proti interesom našega prebivalstva.

Fašistične provokacije se gotovo ne preprečujejo s kršitvijo demokratičnih svoboščin in pravic državljanov, s pozivanjem na stare fašistične zakone, kot se je to zgodilo z dekretom vladnega generalnega komisarja.

Nasprotno, komisarski diktat prizadeva demokratične in

ljudske sile, katerim se krati pravica združevanja in izražanja lastne volje, dočim so se doslej dopuščale nizkotne akcije drhali. Ni slučaj, da je bil dekret s prepovedjo javnih manifestacij izdan potem, ko so antifašistične stranke in organizacije ter krajevne javne uprave zavzele stališče proti tem sramotnim dogodkom, ko je Komunistična partija napovedala številna javna protestna zborovanja v Trstu in po vsem Ozemlju.

Zaradi tega je tajništvo federacije nemudoma protestiralo pri vladnem generalnem komisarju, dočim je poslanec tov. Vittorio Vidali predložil nujno vprašanje predsedniku ministrskega sveta in notranjemu ministru ter zahteval takojšnji preklie komisarskega ukrepa.

Tržaški komunisti toplo pozivajo delovne ljudi, mladino in vse demokrate, da ostanejo združeni in budni proti slehernemu poskusu provokacij ter vabi vse stranke, ki se sklicujejo na demokracijo in republiško ustavo, naj protestirajo proti nečuvenemu dekretu vladnega komisarja in zahtevajo njegov preklie, da se tako nemudoma vzpostavi pravica državljanov, da se sestanejo ter demokratično in mirno izrazijo svojo voljo.

AVTONOMNA TRŽAŠKA FEDERACIJA KPI

...in proti fašističnim izgredom

V soboto, 4. februarja t.l. sta Federalni komite in federalna kontrolna komisija KPI sprejela na svoji seji naslednjo resolucijo:

Federalni komite in federalna kontrolna komisija Avtonomne tržaške federacije KPI, spričo sramotnih izzivanj in izgredov, uprizorjenih te dni proti spoštovanju narodnih pravic Slovencev, ki so zajamčene v republiški ustavi in v od vlade podpisanem Posebnem statutu,

obtožujeta pred javnim mnenjem šovinistične in fašistične kroge, ki so bili včeraj hlapci nacistov, pobudniki priključitve Zgornjega Poadižja in «Adriatisches Kuestenlanda» k Hitlerjevi Nemčiji, danes pa so pod pretvezo Zgornjega Poadižja navdihovalci in organizatorji kampanje nasilja in hujskanja k sovraštvu proti Slovincem;

podčrtujeta politično odgovornost DC in strank, njenih zaveznic, takozvanega neodvisnega tiska, ki so s svojim stališčem, stalno nasprotnim demokratičnim pravicam slovenske skupnosti, prispevali pri ščuvanju k sovraštvu, so poveljevali zločinska dejanja poklicnih agitatorjev, ki skušajo uporabljati di-

jake — katerim šola, ki ni navdahnjena z ideali Odpora in ustave, še vedno ni naučila, kaj je bil fašizem — kot manevrno množico za svoje umazane cilje;

ugotavljata odgovornost oblasti, zadolženih za vzdrževanje javnega reda, katere se niso dotaknile provokatorjev niti v trenutku, ko so izgredi zavzeli pred očmi policijskih funkcionarjev značaj odkritega ščuvanja k sovraštvu proti Slovincem in se sprevrgli v nasilna dejanja, ki so jih državljani z ogorčenjem obsojali;

pozivata delovne ljudi, mladince in vse demokratične državljane, slovenske in italijanske narodnosti, naj odbijejo provokacije in naj s svojo zrelostjo in enotnostjo ne dopuščajo nikakršnega poskusa motenja odnosov mirnega sožitja med Italijani in Slovenci na našem ozemlju, odnosov, ki temeljijo na vzajemnem spoštovanju demokratičnih pravic in na obsojanju šovinizma in nasilja.

FEDERALNI KOMITE IN FEDERALNA
KONTROLNA KOMISIJA AVTONOMNE
TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

Odgovernost demokristjanske politike za stanje ki omogoča fašistične protislovenske manifestacije

Napad na slovenski Kulturni dom

Ali smo že spet tu? Po mestu se pomikajo razdivjane stotine mlečnozobih pobalnikov, ki nosijo napise proti uvedbi dvojezičnosti, ki kričijo »Smrt ščavom«, ki žalijo Jugoslavijo in njene voditelje, ki napadajo slovenske ustanove, pretepajo 12-letne deklice samo zato, ker govorijo slovensko. Smo že zopet tu? To je v časih, ko so Giunta, Forti in drugi fašistični zločinci organizirali pogrome proti Slovincem, požigali Narodni dom, pustošili sedeže »De-la« in »Lavoratore«, razdejali slovenske šole in prosvetne domove po vaseh, prepovedovali govoriti v slovenščini, nasilno spreminjali slovenske priimke, sežigali kupe slovenskih knjig, pljuvali v usta slovenskih otrok, ker niso znali italijansko, pobijali Slovence, jim vlivali v usta ricinusovo olje pomešano z benzolom, streljali na slovenske in italijanske antifašiste ter demokrate, ukazovali Slovincem in sploh Slovanom, naj govorijo le italijanski in naj pozabijo na svojo materinščino, ki so jo izoblikovali v trdi, neizprosni in večkrat krvavi borbi proti tujemu osvajaču v teku tolikih in tolikih stoletij?

Ne, niso več tisti časi. O tem smo trdno prepričani, ker naša nedavna preteklost govori o tem, kako smo na bojnih poljih natolkli, premagali, porazili fašistične izrodke in zločince, kako smo jih gonili pred seboj, kako smo jih prisilili, da so prosili za milost, kako smo jih prisilili, da so se izkazali to, kar so v resnici, t. j. zahrbtne podležji, ki se čutijo heroji, ko napadajo v desetih oboroženih enega neoboroženega, a se takoj sklicujejo na svojo mater, na svojo ženo in na svoje otroke, čim se znajdejo iz v oči z istim številom na odpor odločenih ljudi.

Ne, niso se povrnil časi izpred 40, 30, 20 let. Niso se povrnil časi, ko so lahko ukazovali, da Slovinci ne sme več biti Slovinci, niso več časi, ko so ukazovali, da Poljak ne sme biti več Poljak, Čeh ne več Čeh, hrvaški Istran in Dalmatince Hrvat. Živimo v drugih časih, ko je bil fašizem strit kot sve-tovalni poljav, ko so zmagale sile demokracije in antifašizma, ko so zmagali »narodi sužnjeva«, t. j. Rusi, Ukrajinci, Belorusi, Slovenci, Hrvati, Srbi, Makedonci, Črnogorci, Bosanci, Poljaki, Čehi, Slovaki, Bolgari, Albanci, Madžari, Romuni, Kitajci, Korejci, Vietnamci in nešteto drugih, ki so se otresli jarma »dvatisočletne« zahodne kulture in si gradijo novo, humanejšo višjo kulturo v znaku socializma, miru, svobode in demokracije, v znaku odprave vseh Sentjernejskih noči, vseh nacionalnih progromov, ki izhajajo iz kapitalistične »civilizacije«.

Toda, kljub temu v Trstu imamo še nekaj sto razgretih buč, ki si mislijo, da še vedno živijo v časih za noge obešene-ga Mussolinija, v časih Hitlerja in Eichmanna, v časih pogorodov na Ljubljano, Zagreb, Beograd, Stalingrad, Morda pa si mislijo, da so se ti časi povrnil, ker je bil posl. Tambro-ni tri mesece na vladi in so

tisti čas streljali na antifašiste in demokrate v Reggio Emilii, Lici in Palermu. Morda pa si mislijo, da imajo še vedno nekaj upanja da bi lahko zopet prišli do veljave, čeprav so jih pokopale zgodovina, sovjetske divizije in partizanske brigade.

In vidite najdejo se še stotine študentov italijanske narodnosti — in morda celo je med njimi kakšen študent, ki je bil za časa fašizma nasilno denacionaliziran in se danes smatra za Italijana, medtem ko so bili njegovi starši slovenskega rodu — ki manifestirajo s smrtjo v ustih, z željo, da bi uničili Slovence, da bi jih izbrisali s tega ozemlja, da bi jim onemogočili sleherno javno in zasebno udejstvovanje.

Kakšno pretvezo so si izbrali kolovodje, ki so nagnali po ulicah teh nekaj stotin študentov? Pretvezo dvojezičnosti, češ da je dvojezičnost nevarnost za italijanstvo Trsta. Mi pa smo mnenja, da so največja nevarnost za italijanstvo Trsta prav tisti, ki manifestirajo proti dvojezičnosti, ki zahtevajo smrt Slovincem, ki bi hoteli spremeniti Trst v grobnico Slovincem, v grobnico vseh, ki bi Slovence branili, t. j. italijanskih demokratov in antifašistov.

Pretveza je izbrana. Fašistični pobeljeni grobovi pa mislijo, da to ni dovolj in strašijo s pokolji. Že to bi zadostovalo za nastop oblasti in za obdolžitev vseh, ki ščuvajo k pogromu in k narodnostni mržnji. Pa ne, oblasti so mirne, one se omejujejo na prepoved vseh javnih manifestacij skoraj teden dni potem, ko so fašistični prenapeteži začeli manifestacije.

In sedaj se torej vsak pamenten človek sprašuje, kdo je vsega tega kriv? Ali so morda krivi tisti fašistični norci, ki takšne manifestacije organizirajo ali pa tisti, ki so vsa ta leta dopuščali, da se fašisti organizirajo, da fašisti stalno, brez prestanka ščuvajo mladino proti Slovincem, da fašisti ženejo mladino v pogubo?

Kdo je večji krivec? Ali tisti golobradi petnajstletni mladinci, ki meče kamnanje proti slovenski knjigarni in slovenskemu Kulturnemu domu, ali pa tisti učni program, ki ne dovoljuje, da se doraščajoči mladini pove resnica o ogabnem in zločinskem značaju fašizma?

Kdo je večji krivec: ali tisti fašistični pobeljeni grob, ki vstaja iz mišje luknje, kamor se je skrli, ko je videl, da mu slaba prede, ali pa človek, ki ni napravil ničesar, da bi ga prevzgojil in mu onemogočil sleherno antidemokratsko dejanje?

Tržaški dogodki resno opozarjajo na položaj, ki je nastal v Italiji 16 let po zmagovitih osvobodilni vojni in po proglasitvi republike ter republiške ustave. Osnovni zakon Italijanske republike, t. j. ustava, govori zelo jasno, da so vsi državljani enakopravni. Dogaja pa se, da vsi državljani niso enoben način enakopravni. V Italijanski republiki ni enakopravnosti. To je le zapisano v

ustavi in, glej hironičnost na sodiščih, a ta enakopravnost ne obstaja, pa naj kdo dokaže, da obstaja!

Ni enakopravnosti med delavcem in kapitalistom, med delovnim človekom in monopolistom, med članom delavske stranke in članom vladne ali desničarske stranke. Ni enakopravnosti v tovarnah, med družinami, med Severom in Jugom, med mestom in deželo, med padsko ravnino in alpskimi predeli. Ni enakopravnosti za antifašista in demokrate, ni enakopravnosti za komunisto ali socialisto. To je prva vrsta neenakosti med državljani Italijanske republike, ki bi morala sloneti na delu in na družbenem napredku, kot to določa ustava.

Druge vrste neenakopravnosti je v dejstvu, da se, kot dokazujejo dogodki v Trstu, Italijani državljanji delijo na višjo in nižjo raso: višjo raso nekateri krogi smatrajo državljane italijanske narodnosti, ki imajo pravico celo kričati po ulicah, naj se podeli smrt drugim državljanom, katerim je bil pritisnjen na čelo pečat nižje rase, Lumumboveev. Eni so polkovniki Mobutu, Combeji, Belgijci, drugi pa so Lumumbe, katerim se lahko zvežejo roke in kateri se lahko, vezanih rok, točejo do mile volje.

To so dejstva in o nasprotnem nas ne more prepričati nihče pa naj bo to dr. Palamara ali pa podtajnik Elkan.

Zato tržaški dogodki obtožujejo sedanje stanje v Italiji, obtožujejo in obsojajo stanje, ki je izšlo iz 14-letne demokristjanske vladavine, iz monopola Krščanske demokracije in njenih satelitov, iz obujanja fašističnih izmečkov in metod, iz podžiganja desničarskih sil, iz obnove in utrditve gospodarskih monopolov in iz sedanje oblike buržoazne diktature pod lažno krinko parlamentarizma in demokracije.

Kjer ni demokracije za narodne manjšine, ni in ne more biti demokracije za večinski narod. In res, niti italijanski narod ni svoboden, niti italijansko ljudstvo ne uživa demokratskih svoboščin. Pojdimo v tovarne, pojdimo na kmete, pojdimo v jame Potenze in Matera, pojdimo med delovne ljudi, pa bomo videli, da ti ne živijo v demokraciji, ker demokracija obstaja samo za peščico »morskih psov« in voditeljev določenih strank.

Mi kličemo pred odgovornostjo zgodovine politiko Krščanske demokracije nasproti slovenski narodni manjšini. Ta politika je odgovorna za »Smrt ščavom«, za protislovenske izgre-

de, za ščuvanje k šovinistični mržnji, za poskuse protislovenskih pogromov. Če bi bila Krščanska demokracija uveljavila ustavo, spoštovala mednarodne obveznosti, ustanovila Avtonomno deželo Furlanijo-Julijsko krajino z demokratičnim posebnim statutom, kjer naj bi bile široko zapopadene in zajamčene slovenske narodne pravice, ne bi bilo danes voditeljev Lega Nazionale in subverzivnih odborov za Julijsko krajino in Dalmacijo (1), ki bi mogli organizirati kakšno koli demonstracijo fašističnega značaja.

Zato, prav zato zahtevamo, da se neha protislovenska politika Krščanske demokracije in njenih satelitov, njenih vlad in njenih vladnih predstavnikov. Naj se spoštuje ustava, naj se Slovincem zagotovijo vse, prav vse demokratske pravice. In potem bo mir, zakaj mir pomeni tudi mir med Slovinci in Italijani, mir med samimi Italijani, mir med Italijo in Jugoslavijo, mir v tem delu Evrope. V nasprotnem primeru to pomeni ne samo ščuvanje proti Slovincem, pač pa tudi ščuvanje proti Jugoslaviji, to pomeni ščuvanje avstrijskih in velenjskih revanšističnih krogov, velikanstvo nevarnost za mirno sožitje v Evropi.

Protislovenski manifestanti v Trstu so isto, nič boljši in nič

slabši kot nacisti, ki manifestirajo za Slezijo, Pomorjansko in Prusijo. To so ljudje, ki predstavljajo nevarnost za vso Evropo. Zato da ne bodo škodili je treba pobaline prevzgojiti in jih naučiti, kaj je bil fašizem, tistim pa, ki te pobaline ščuvajo, onemogočiti javno udejstvovanje.

Naše ljudstvo bo znalo ohraniti hladnokrvnost, ker se stari časi ne bodo nikoli več povrnil. Ti so minili za vselej. Porok zato so demokratske in antifašistične sile slovenske in italijanske narodnosti. Danes v Italiji je obsojena na propast sleherna nova fašistična pustolovščina. Zato bodimo združeni, Slovinci in Italijani, budno ščuvajmo svoje pravice, borimo se za prezirane in teptane svoboščine, borimo se za enakopravnost Slovincem, utrjujmo svojo borbo bratstvo med Slovinci in Italijani, ker je to bratstvo jamstvo za polom slehernega fašizma, slehernega poskusa, da bi delili narode na višje in nižje rase.

V teh dogotkih so italijanske in slovenske demokratske sile, v prvi vrsti pa komunistični mladinci, dokazali, kako se brani na dostojen in odločen način pravica slehernega naroda do obstoja in razvoja!

KAREL SISKOVIC

Ljudske in antifašistične sile

odločno protestirajo proti fašističnim izgredom in nezaslišanemu zadržanju oblasti

Takoj po prvih incidentih, ki so se dogodili v Trstu, se je demokratična in antifašistična javnost zganila. Bilo je jasno že z vsega začetka, da skušajo nekateri zelo dobro znani krogi izkoristiti priliko fašističnih in šovinističnih manifestacij v nekaterih italijanskih mestih proti Avstriji in proti nemški narodni manjšini za uprizorjanje takšnih in še ostrejših manifestacij proti slovenski narodni manjšini v Italiji in prav posebno proti Slovincem v Trstu, ki se že leta zavzemajo za priznanje svojih pravic in ki pri tem uživajo podporo italijan-

so dale ukaza za pohod proti manifestantom niti, ko so le ti ranili delavca, ki je zaposlen pri gradnji Slovenskega kulturnega doma. Spritno vsega tega poslanec zahteva, da se napravi konec takemu zadržanju in da se izdajo strogi ukrepi proti takšnim manifestacijam.

Takoj po ukazu dr. Palamare, da se za 30 dni prepovedo na Tržaškem kakršne koli javne manifestacije, je posl. Vidali naslovil na Ministrskega predsednika in notranjega ministra vprašanje, s katerim zahteva, da se ukaz dr. Palamare razveljavi, ker je usmerjen proti de-

valei KPI, PSI in NSZ podpisali zahtevo po takojšnjem sklicanju izredne seje pokrajinskega sveta za razpravljanje o položaju, ki je nastal zaradi protislovenskih manifestacij. Kljub temu pokrajinski odbor, ki mu predseduje demokratist dr. De. lise in katerega so izvolili tudi predstavniki PRI in PSDI, še ni odgovoril na to zahtevo in se je zvedelo, da se bo pokrajinski svet sestel le na redni seji 17. t. m.

Kot je bilo pričakovati, so dogodki zadnjega časa imeli velikanski odmev na slovenskem podeželju in v miljski občini. Ogorčenje prebivalstva je prišlo takoj do izraza v protestih, ki so jih voljeni organi naslovili na pristojne oblasti. Najprej se je sestel občinski odbor v Dolini in na svoji seji izglasoval zahtevo, naj se onemogoči vsako nadaljnje fašistično protislovensko izzivanje in naj se omogoči slovenski narodni skupnosti mirno življenje in razvoj. Nato sta tudi občinski svet v Zgoniku in občinski odbor v Miljah izglasovala podobna protesta.

Občinska sveta repentaborske in devinsko-nabrežinske občine pa sta se sestala na izredni seji, na katerih so razpravljali o nastalem položaju. Repentaborski občinski svet je soglasno odobril resolucijo v kateri je rečeno, da morajo oblasti zagotoviti slovenski narodni manjšini nemoten obstoj, kot tudi mirno sožitje med italijanskim in slovenskim ljudstvom. To pa se lahko doseže le na podlagi preprečitve slehernega poskusa ali manifestacije ščunjanja k narodni mržnji.

Devinsko-nabrežinski občinski svet pa je odobril z večino glasov podobno resolucijo. Vzdržali so se svetovalci opozicije, izvoljeni na listi Krščanske demokracije, potem ko je dr. Rinaldini, njihov vodja, ki se je na volitvah zavzemal za mesto župana, izjavil, da občinski svet ni pristojen za podobne razprave, kar je popolnoma na liniji Scelbove okrožnice, ki poziva, naj se krajevne ustanove držijo le razprav o strogo upravnih zadevah. S tem svojim stališčem je dr. Rinaldini, eden izmed veljakov tržaške Krščanske demokracije, dokazal, kako so mu pri srcu interesi tistega ljudstva, katerih glasove je še pred nedavnim lovil, da bi si lahko prepašal županski trak.

Vse demokratične, ljudske in antifašistične organizacije so v teh dneh odločno protestirale proti izgredom. Organizaciji ZKMI in mladine PSI sta izdali skupen lepak, s katerim obsojata protislovenske izpade in pozivata mladino, naj odbije fašistične provokacije. Zanimivo je, da je sprva ta lepak nosil podpis tudi mladine PSDI in radikalov, a v zadnjem trenutku, ko je bil lepak že v tisku, sta predstavnika teh dveh organizacij umaknili svoj podpis, zglede na zahtevo strankinega vodstva.

Organizacije ANPI, ANPPA in FIAP so v zvezi z dogodki izdale lepak, v katerem pozivajo odporne in antifašistične sile, naj zavrnejo fašistične provokatorje in naj se v duhu Odpora in partizanske borbe združijo okrog zahteve po spoštovanju demokratičnih in ustavnih pravic, ki naj jih uživajo vsi državljani, tako slovenske kot italijanske narodnosti.

Ravno tako sta federaciji KPI in ZKMI nalepili te dni lepak, v katerem se poziva na enotnost proti fašizmu in se postavlja pred odgovornost tista demokristjanska vlada, ki je dopustila, da je do takšnih izgredov prišlo.

Poleg teh organizacij moramo še zabeležiti proteste Zveze demokratičnih žena, Nove Delavske zbornice, Društva »Pravnik«, Sindikata slovenske šole, Slovenske demokratske zveze, Slovenske krščanske socialne zveze, Slovenske kulturno go-

spodarske zveze za Trst in Gorico in nešteti drugih slovenskih in slovensko-italijanskih demokratičnih organizacij.

Zabeležiti je treba dejstvo, da je nešteto celic in sekcij Komunistične partije naslovilo proteste na oblasti zaradi najnovejših dogodkov. Tudi na Goriškem in Videmskem so v nekaterih občinskih svetih komunistični svetovalci postavili v diskusijo dogodka na Tržaškem in zahtevali, naj se vendarle prepreči ščunvanje k sovraštvu med narodi in naj se spoštujejo obveznosti, ki jih ima italijanska vlada do slovenske narodne manjšine. Prav tako so celice po nekaterih tovarnah in vaseh Goriške in Videmske pokrajine naslovile na oblasti zahtevo, naj zavzamejo jasno stališče do fašističnih izbruhov.

V nedeljo 5. t. m. zjutraj so se na sedežu federacije KPI v

Trstu sestali vsi izvoljeni svetovalci KPI našega ozemlja, župani Doline, Milj in Zgonika, odborniki Milj, Doline, Repentabre, Zgonika, Devina-Nabrežine ter občinski in pokrajinski svetovalci Trsta in okoliških občin. Na tej seji so izvoljeni predstavniki KPI izglasovali resolucijo, v kateri zahtevajo popolno enakopravnost Slovincem, obtožujejo vlado, da ni storila najmanjšega koraka za izvajanje republiške ustave, Posebnega statuta in vseh mednarodnih obveznosti, kar je povzročilo fašistične provokacije in izgrede. V resoluciji je tudi rečeno, da so te provokacije rezultat dolgoletne gonje proti Slovincem, dolgoletnega pouka v nedemokratičnem in fašističnem duhu. Zato resolucija poziva na enotnost proti provokacijam in izgredom, za bratsko in mirno sožitje med Slovenci in Italijani, za enakopravnost državljanov obeh narodnosti.

„Kultura“ fašistov: razbijanje slovenske knjigarne

skih demokratičnih množic in organizacij, predvsem pa KPI. Ze takoj po prvih študentskih protislovenskih manifestacijah, ki so se začele pod pretežno vprašanje Zgornjega Poadižja in ki so jih povzročili stalni pozivi fašističnih veljakov v Trstu in nekoga »Nacionalnega združenja Julijske krajine in Dalmacije«, je komunistični poslanec Vidali naslovil na Ministrskega predsednika in notranjega ministra nujno interpelacijo, v kateri zahteva pojasnil zaradi zadržanja politijskih oblasti proti sramotnim protislovenskim neredom.

V svoji interpelaciji posl. Vidali poudarja, da so manifestacije 3. in 4. februarja najožnejši poskus netenja antislovenske mržnje in teptanja pravice Slovincem. Pri tem pa so krajševne oblasti zavzele stališče strpnosti do manifestacij, kar je celo povzročilo poniževanje policijskih agentov, ki so se jim manifestanti rogali in katere so obmetavali z najrazličnejšimi predmeti. Oblasti ni-

mokratičnemu prebivalstvu, ki je hotelo na spodoben in demokratičnem duhu odgovarjajoč način manifestirati svoje ogorčenje proti sramotnim dejanjem zadnjih dni, ko pa so bile popolnoma dopuščene protislovenske manifestacije študentov, naščunanih od fašističnih krogov in elementov.

V ponedeljek, 6. t. m. je komunistični svetovalci v tržaškem občinskem svetu Tonel naslovil županu Franzilu vprašanje, v katerem se zahteva, da se tudi občinski odbor zadržane za mirno sožitje med Italijani in Slovenci na Tržaškem in za preprečitev slehernih šovinističnih izgredov fašističnega izvora, ker bi to povzročilo nevarno stanje v našem mestu in bi to pomenilo dajati potuho tistim silam, ki so protislovenske in protidemokratične usmerjene.

Podobni vprašanja so naslovili na župana Franzila tudi svetovalci NSZ in PSI.

Takoj po težkih šovinističnih izgredih so pokrajinski sveto-

Poslanci KPI zahtevajo razpravo o slovenskem šolstvu v Italiji

V torek 8. februarja t. l. so ob zaključku seje parlamentarne komisije za javno vzgojo komunistični poslanci formalno zahtevali od predsedstva zbornice, naj se takoj postavi na dnevni red diskusija o vladnem, komunističnem in socialističnem zakonskem osnutku za uređitev vprašanja slovenske šole v Italiji. Kot je znano, je komunistični osnutek predstavil posl. Vidali, socialističnega pa je predložil posl. Marangone.

Tov. posl. Sereni je v zvezi s to formalno zahtevo, kateri bo moralo predsedstvo zbornice in komisije za javno vzgojo čimprej odgovoriti, izjavil dopisniku lista »l'Unità«, da so komunisti že večkrat urgirali diskusijo o teh zakonskih osnutkih in da so svojo zadnjo zahtevo postavili predvsem zato, ker je že treba končno rešiti vprašanje zakonitve slovenskega šolstva in tudi v zvezi z zadnjimi dogodki v Trstu, ko so fašistični in šovinistični krogi v Trstu sprožili sramotno protislovensko gonjo.

Stavka slovenskih dijakov

Na zelo dostojen način so proti fašističnim manifestacijam manifestirali slovenski dijaki. Kot je znano, je bila slovenska klasična in realna gimnazija v ulici Lazzaretto Vecchio eden izmed ciljev od fašističnih zločincev naščunanih pobalnikov. V ponedeljek, 6. t. m. so po »junštvu«, s katerim so se izkazali v ul. S. Francesco, kjer so razdeljali slovensko knjigarno in jo skušali zažgati, poskušali tudi podobno dejanje proti Realni in klasični gimnaziji. Zaradi tega in zaradi vseh sedanjih

dogodkov so slovenski dijaki odločili, da ne bodo mogli več trpeti takšnih izzivanj, ki predstavljajo negacijo sleherne demokracije in svobode in ne predstavljajo drugega kot tepistično divjanje fašističnega tipa, ki ga ne bi smela trpeti nobena, pa še tako protidemokratično usmerjena oblast. Zato so dijaki sklenili, da bodo stavkali, da bi na ta način še odločneje poudarili svoj protest ne samo proti naščunanim pobalnikom, pač pa prav posebno proti tistim, ki so jih v vseh teh letih nagovarjali proti sloven-

skemu ljudstvu. Stavka je potekala popolnoma mirno in enotno.

Istega dne, ko je bila stavka slovenskih dijakov, je skupina teh dijakov v imenu vseh slovenskih dijakov v Trstu, ki jih dijakov zaprosila za sprejem pri dr. Palamari. Vladni komisar je delegacijo, ki je bila enotna in je zastopala vse politične struje, sprejel. V teku razgovora so dijaki zahtevali od vladnega predstavnika, naj prepreči protislovenske izgrede, ki povzročajo nemir in zaskrbljenost v vsej pokrajini, prav posebno pa pri slovenski narodni skupnosti.

Protest Deželnega komiteja KPI

7. t. m. je Deželni komitej KPI za Julijsko krajino-Furlanijo izdal naslednje poročilo:

Deželni komitej KPI za Julijsko krajino-Furlanijo obsoja s seje z dne 6. februarja sramotno kampanjo ščunjanja k mržnji proti slovenskemu prebivalstvu Tržaškega ozemlja, katero podpirajo in organizirajo šovinistični in fašistični krogi. Tepistična nasilja in neredi, sprožena v Trstu kot tudi v Rimu in drugih italijanskih mestih, so odraz poskusov najbolj reakcionarnih skupin, sovražnikov ustave in demokratičnega razvoja države in naše dežele, za revalvacijo politike, ki je že toliko škodo povzročila našemu prebivalstvu, pod pretežno vprašanje Zgornjega Poadižja, ki so ga prav fašisti predali Hitlerjevski Nemčiji, kot so nacistom predali takozvani »Adriatisches Kuestenland«.

Deželni komitej KPI, medtem ko podčrtuje odgovornost neka-

terih vladnih in šolskih oblasti pred poskusom, da bi se iz dijakov stvorila manevrna množica v smislu politike, ki bi bila nasprotna demokratičnemu načelom in interesom naše dežele, odobrava akcijo tržaške federacije KPI in ZKMI, posamezne in enotne pobude političnih sil, demokratičnih mladinskih organizacij, voljenih organov in poziva vso demokratično javnost in delovne ljudi, naj odbijejo in onemogočijo izzivanja in naj ponovno izpovedo nujnost spoštovanja manjšinskih pravic, kar je temeljna podlaga za mirno sožitje in demokratični razvoj na tej zemlji.

DELO

GLASILO AVTONOMNE

TRŽASKE FEDERACIJE KPI.

Uredništvo in uprava sta v Trstu, ul. Capitolina 3, telef. 44-046 in 44-047. Odgovorni urednik je Rudolf Blažič (Blagi). Tiska Tip. Riva v Trstu, ul. Torrefianca 19.

Pod pretvezo dvojezičnosti grozijo s protislovenskim pogromom

Že več kot teden dni trajajo manifestacije nekaj stotin italijanskih študentov v Trstu. Čim se je zvedelo, da so neznanci razstrelili v Ponte Gardena na Južnem Tirolskem spomenik «Italijanskemu geniju», so tudi v Trstu začeli poklicni fašistični izzivalci pozivati študente, naj zapustijo pouk in naj se udeležijo protestnih manifestacij proti Avstriji in nemški narodni manjšini na Južnem Tirolskem. Toda že takoj prvega dne manifestacij, t. j. v četrtek, 2. februarja, je bilo razvidno, da je bila Južna Tirolska le pretveza za sprevačanje teh manifestacij proti Slovincem, slovenski narodni manjšini in njenim zakonitim pravicam ter proti Jugoslaviji.

Protislovenski in protijugoslovanski značaj manifestacij je prišel prav posebno do izraza v petek, 3. februarja, ko so stotine študentov pod vodstvom znanih fašističnih kolovodij, začele korakati po ozemju mestnega centra s protislovenskimi gesli, z gesli proti dvojezičnosti, s smrtnimi grožnjami proti vsemu slovenskemu prebivalstvu.

Vrhunec so manifestacije dosegle v soboto, 4. in ponedeljek 5. februarja, ko so fašistični kolovodje potisnili svoje golobredne pobaline v divjaške pusto-

lovščine proti gradbišču slovenskega Kulturnega doma v ul. Petronio, proti slovenski Kreditni banki v ul. Filzi in proti slovenski knjigarni v ul. San Francesco. Na gradbišču slovenskega Kulturnega doma so fašistični razgrajalci ranili tamkaj zaposlenega delavca Zorretta, kar se je dogodilo v soboto, 4. t. m., dočim so ponedeljek 6. t. m. opustošili slovensko knjigarno v ul. S. Francesco, medtem ko jim ni uspel napad na slovensko Kreditno banko. Prav tako so fašistični demonstrantje v ponedeljek skušali napasti slovensko Realno in Klasično gimnazijo v ul. Lazzaretto Vecchio, kjer pa jim je bil napad onemogočen od policije. Že dejstvo, da so hoteli napasti najvišji slovenski učni zavod v Trstu nam dokazuje, da se fašisti niso spremenili in da so jim vse kulturne ustanove trn v peti, kot so dokazali s požiganjem kulturnih domov, šol in grmad knjig za časa svojega zločinskega režima v Italiji in Nemčiji.

V torek, 7. februarja so se manifestacije nadaljevale in so čedalje bolj zavzemale protislovenski značaj. Te manifestacije so se kljub prepovedi javnih manifestacij, ki jo je izdal Gen. komisar dr. Palamara v sredo 8. februarja, nadaljevale. V trenutku, ko pišemo, t. j. v

petek 10. t. m. zvečer manifestira nekaj stotin italijanskih dijakov in visokošolcev z velikimi trobojnicami na prsih proti dvojezičnosti, proti Slovincem, proti Jugoslaviji. To pomeni, da prepoved dr. Palamara ne preprečuje fašističnih manifestacij, pač pa prepoveduje le izražanje pravega tržaškega javnega mnenja, t. j. demokratičnega in antifašističnega ljudstva, ki je zelo ogorčeno ne samo zaradi manifestacij, pač pa predvsem zaradi zadržanja kra-

jevnih vladnih oblasti, ki niso do sedaj ukrenile ničesar, da bi preprečile fašistično divjanje in da bi onemogočile hujškanje k narodnostni mržnji.

Kako je prišlo do teh manifestacij? Mi smo mnenja, da glavno odgovornost ne nosita omenjena odbora, ki samo izkoriščata položaj, pač pa politika demokristjanskih in njenih centrističnih vlad, ki niso v tolikih letih po vojni onemogočile obnavljanja fašističnih organizacij in so imele vedno

gluha ušesa, ko je šlo za uveljavljanje republiške ustave in mednarodnih obveznosti glede pravic slovenske narodne manjšine.

Mi mislimo, da je za razbohotenje teh manifestacij, krivo tudi nečuvstvo zadržanje policijskih in krajevnih oblasti. Sprašujemo se, kaj bi bila dr. Palamara in policija napravila, če bi manifestacije uprizorili antifašisti ali delavci. Zelo dobro se spominjamo, kako je pred nedavnim nastopala poli-

cija proti kovinarskim delavcem, ki so po mestu manifestirali za svoje gospodarske in tovarniške pravice. Tistikrat ni bilo komisarjev, ki bi bili ne kako dobrohotno gledali na manifestacijo, pač pa smo videli kako so se jeepi in kamioni oboroženih policistov zakadili v množico delavskih manifestantov in kako so pretepali in aretirali vsakogar, ki je pred njimi bežal. Takšnega nastopa ni bilo proti fašističnim pobalam,

Delegacija federacije KPI pri gen. vladnem komisarju

V sredo 9. februarja se je delegacija tržaške federacije KPI, ki jo je vodil tajnik tov. Sema, zglasila na sedežu Generalnega vladnega komisariata in zahtevala razgovor z dr. Palamaro. V odsotnosti Generalnega komisarja je delegacijo sprejel dr. Capon, kateremu so tov. Sema in ostali izrazili svoj protest zaradi prepovedi javnih manifestacij, ki jo je odredil

prejšnji dan dr. Palamara. Prav tako so člani delegacije izrazili svoje negodovanje zaradi zadržanja oblasti spričo provokatorskih in fašističnih manifestacij zadnjih dni. Povedali so svoje mnenje, da so oblasti izdale svoj prepovedni ukrep in s tem preprečile izražanje demokratičnega javnega mnenja, medtem ko so fašistični razgrajalci, ki so jih naščuvali dobro znani šovinistični in fašistični krogi, lahko nemoteno divjali več dni, povzročali težke izgrede, uprizorili fašistična razdejalna nasilja.

Istega dne se je ista delegacija podala tudi na tržaško kvesturo, da protestira proti očitno «nevtralnemu» zadržanju policijskih oblasti, ki bi bile lahko preprečile fašistične izgrede in nasilja, če bi bile imele količkaj dobre volje.

V četrtek 10. t. m. se je delegacija KPI pod vodstvom tov. Seme zopet zglasila na Generalnem komisariatu, da bi tokrat vendarle spregovorila z dr. Palamaro, Generalnemu komisarju je tov. Sema dejal, da so dogodki zadnjih dni dokazali, ka-

ko bi se bili morali ukrepi podvzeti proti fašističnim podpihovalcem in netilem rasnega in narodnostnega sovraštva.

Komisarski dekret, je nadaljeval tajnik federacije, je pa usmerjen proti demokratičnemu in antifašističnemu gibanju, ki bi moral imeti vso pravico, da izrazi svoja politična stališča. Zato je tov. Sema ponovno pro-

testiral proti dekretu in zahteval obnovev ustavnih pravic, t. j. preklic dekreta.

Dr. Palamara je na koncu razgovora izjavil, da je ukrep neodločljiv, češ da služi «pomiritvi» in brani javni red.

Po razgovoru z dr. Palamaro se je delegacija prav tako podala na kvesturo, kjer je dobila isti odgovor.

Tudi v Parlamentu se je govorilo o izgredih v Trstu

V sredo, 9. t. m. je vladni podtajnik Elkan odgovoril na vprašanje, ki so ga pred dnevi naslovili na vlado nekateri komunistični poslanci, med katerimi tudi tov. Vidali, glede na manifestacije študentov z odkritim fašističnim značajem, ki so privedle do težkih neredov, do napada na sedež KPI v Rimu, na sedež Delavske zbornice v Perugi in na nekatere slovenske kulturne ustanove v Trstu.

Podtajnik Elkan je odgovoril, da «patriotične» manifestacije ne predstavljajo nobene nevarnosti za javni red in da italijanska šola ni kriva za fašistično vzgojo, ki jo črpajo nekateri mladinci iz njenih programov.

Tov. Ingrao in Natta sta odgovorila podtajniku Elkanu, člena Krščanske demokracije, da ju odgovor na noben način ne zadovoljuje. Med drugim je tov. Natta omenil v svoji izjavi, da so fašistični manifestanti v Trstu uprizorili šovinistične napade na Slovence in povzročili razdejanja nekaterih slovenskih kulturnih ustanov. Obsodil je vladno politiko ne samo glede sedanjih dejansko dopuščenih manifestacij, a tudi spričo dej-

stva, da vlada po drugi strani ni storila niti koraka, da bi popravila krivice, ki so bile prizadejane Slovincem od fašizma in pri tem omenil, da s svojim zadržanjem zavlačuje v nedogled razpravo in odobritev zakonskega osnutka o pravni ureditvi slovenske šole v Italiji.

Za časa razprave je prišlo do težkih incidentov, ko so fašisti z «nevtralnostjo» predsednika zbornice demokristjana Leoneja odkrito izzivali komuniste in socialiste in se postavljali v vlogi «domoljubov». Le nastop slug zbornice je preprečil, da niso fašistični izvržki, ki sedijo v parlamentu, dobili, kar so si zaslužili s strani ogorčenih socialističnih in komunističnih poslancev.

Oskrumba spomenika v Križu

V noči od 31. januarja na 1. februar je neki Zanon iz Padove razbil ploščo v spomin padlih partizanov Josipa Košute in Ivana Grudna. Kriško prebivalstvo je bilo zaradi tega

dejanja zelo ogorčeno, kar je prav posebno prišlo do izraza na nedeljskem zborovanju, na katerem sta govorila tov. Berničeva in tov. Calabria. To ogorčenje je bilo še večje, ker so se po tistem dogodku začele po Trstu fašistične manifestacije proti Slovincem.

Skrbitev spominske plošče v Križu je eno izmed vrste dejanj, ki dokazujejo v zadnjem času, kako se je razbohotila po krivdi italijanskih nacionalističnih krogov kampanja proti pravicam Slovincem v Italiji. Vse se je začelo z izjavami vidnih «italijanskih» veljakov proti takozvani uvedbi dvojezičnosti na Tržaškem, in to na podlagi zelo točne mednarodne obveznosti, ki jo je Italija podpisala oktobra 1954 v Londonu. Zelo jasno je, da bi razni Harabaglie in slični demokristjani, ki živijo v «lepi» fašistični in šovinistični družini v vrstah Lega Nazionale, skušali s svojo gonjo proti dvojezičnosti preprečiti ne samo zelo skromne poskuse vlade, da bi dala Slovincem tiste pravice, ki jim pripadajo, pač pa tudi izbrisati z obličja te zemlje sleherno slovensko sled.

Besede in dejanja demokristjanov

Spričo resnih dogodkov v Trstu je stališče Krščanske demokracije zelo dvoumno. Dogaja se, n.p.r. da se nekateri demokristjanski veljaki izjavljajo proti «nasilju». To je posl. Bologna, z njim pa tudi vodja demokristjanske opozicijske skupine v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu dr. Rinaldini.

Spominjamo se tudi, kako se je na zadnji upravnih volitvah DC obračala na slovenske volivce in jih pozivala, naj volijo njene kandidate, češ da «misli zagotoviti popolno priznanje njihovih pravic (Slovincem, op. ur.) bodisi po občinah kot v pokrajinski upravi, prav posebno glede šolskih vprašanj. Ta vprašanja so v kompetenci pokrajinske uprave. Kot smo slišali, misli DC v svoji propagandi do slovenskih volivcev v manjših občinah obračati se na njihov neposredno v slovenskem jeziku». Tele vrstice smo vzeli iz biltena demokristjanske agencije «Italia», ki je bil tiskan prve dni oktobra 1960.

Kaj se je zgodilo po tem poročilu agencije «Italia»? Takoj zatem tretja prepoved slovenskega govora na trgu Unità; dvakratna zavrnitev zahtev

komunističnih in NSZ-jevskega predstavnika na seji pokrajinskega sveta po uvedbi slovenskega jezika v poslovnik tega krajevnega organa; protest trgovinske zbornice, katere predsednik je demokristjan Caidasi, proti imenovanju slovenskega predstavnika v komisijo za bolniško zavarovanje trgovcev; protest sodnikov, med katerimi je mnogo demokristjanov, proti nameravani uvedbi dvojezičnega poslovanja v nekaterih razpravah na sodiščih; onemogočenje zagovarjanja v slovensčini na procesu proti uredniku «Primorskemu»; dopuščanje fašističnih manifestacij in fašističnega nasilja proti Slovincem s strani vlade, katere člani so demokristjani.

Ali hočemo začeti z naštevanjem še starejših grehov demokristjanov proti Slovincem? Ali pa bo dovolj za označenje licemernega zadržanja Krščanske demokracije, ki s svojo dvoumno politiko dovoljuje da se bohotijo fašistični izvržki?

Slovinci pa prav gotovo ne morejo verjeti farizejstvu tistih demokristjanov ki pravijo, da obsojajo nasilje, a istočasno s svojo nestrpnostjo omogočajo da se to nasilje izvaja.

Za zmago načel demokracije, svobode in enakopravnosti v Trstu in v Italiji strnimo se okrog Komunistične partije, pomnožimo njene vrste s pridobivanjem novih članov!